

วิชาฟิสิกส์

ว(40206)

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

ครูภิรมย์ มีชำนาญ

เรื่อง

การสลายของธาตุ
กัมมันตรังสี ครึ่งชีวิต

ครูภิรมย์ มีชำนาญ

จาก $2 = e^{\lambda T}$ ถ้ายกกำลัง $\frac{1}{T}$ จะได้

$$2^{\frac{1}{T}} = e^{\lambda T \frac{1}{T}} = e^{\lambda}$$

แทนค่าในสมการ $N = N_0 e^{-\lambda t}$

จะได้ $N = N_0 2^{-\frac{t}{T}}$

ครูภิรมย์ มีชำนาญ

เมื่อ M เป็น มวลอะตอมของธาตุ
 m เป็น มวลทั้งหมด N อะตอม

ดังนั้น $m = NM$ หรือ

$$N = \frac{m}{M}$$

แทนค่า N ใน $N = N_0 e^{-\lambda t}$

จะได้ $\frac{m}{M} = \frac{m_0}{M_0} e^{-\lambda t}$

ครูภิรมย์ มีชำนาญ

m_0 เป็นมวลของธาตุกัมมันตรังสีเริ่มต้น
 m เป็นมวลของธาตุกัมมันตรังสีที่เหลือ
 อยู่ เมื่อเวลาผ่านไป t ใดๆ
 แต่ $M_0 = M$ เพราะเป็นธาตุเดียวกัน

$\therefore$

$$m = m_0 e^{-\lambda t}$$

หรือ

$$m = m_0 2^{-\frac{t}{T}}$$

ในทางปฏิบัติการหาจำนวนนิวเคลียสทำได้ยาก จึงพิจารณา อัตราการสลายของธาตุกัมมันตรังสีจาก **ค่ากัมมันตภาพ**

$$A = -\frac{dN}{dt} \quad \text{และ} \quad N = N_0 e^{-\lambda t}$$

$$A = -\frac{d(N_0 e^{-\lambda t})}{dt} = -N_0 \frac{d(e^{-\lambda t})}{dt}$$

จากสูตร $de^x = e^x dx$

$$A = N_0 e^{-\lambda t} \frac{d(-\lambda t)}{dt}$$

$$A = \lambda N_0 e^{-\lambda t} dt \frac{dt}{dt}$$

$$A = \lambda N_0 e^{-\lambda t} = \lambda N$$

ถ้า A_0 เป็นกัมมันตภาพเริ่มต้นที่ $t=0$

$$\text{จะได้} \quad A_0 = \lambda N_0 e^0 = \lambda N_0$$

$$\therefore \quad A = A_0 e^{-\lambda t}$$

$$\text{และ} \quad A = A_0 2^{-\frac{t}{T}}$$

A คือ กัมมันตภาพที่เวลา t ใดๆ
 หน่วยเป็น นิวเคลียส/วินาที

สรุปสมการ

$$A = \frac{dN}{dt} = \lambda N$$

$$A = A_0 e^{-\lambda t} \text{ หรือ } A = A_0 2^{-\frac{t}{T}}$$

$$N = N_0 e^{-\lambda t} \text{ หรือ } N = N_0 2^{-\frac{t}{T}}$$

$$m = m_0 e^{-\lambda t} \text{ หรือ } m = m_0 2^{-\frac{t}{T}}$$

ครูภิรมย์ มีชำนาญ

โจทย์คำนวณ

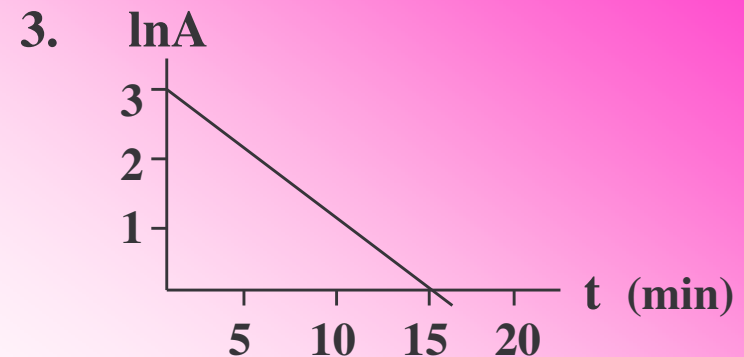
1. สารกัมมันตรังสีหนึ่งใช้เวลา 10 ปีจึงสลายไป 10% อีก 10 ปี ถัดไปจะสลายได้กี่เปอร์เซ็นต์จากปริมาณเดิม

ครูภิรมย์ มีชำนาญ

2. Ra-226 มีเวลาครึ่งชีวิต 1620 ปี ถ้าอัตราการสลาย 20000 /วินาที จะต้องมียวของ Ra-226 เท่าไร

ครูภิรมย์ มีชำนาญ

- $^{55}_{24}\text{Cr}$ มีกัมมันตภาพ A ช่วงเวลาใดๆ ดังกราฟ $\ln A$ กับเวลา จงหาเวลาครึ่งชีวิต

ครูภิรมย์ มีชำนาญ

4. เมื่อนำไม้โบราณมาวัดกัมมันตภาพ
ของ C-14 ได้ 12.5 /นาทิต่อกรัม
แต่ไม้สดชนิดเดียวกันปริมาณเท่ากัน
และอบให้แห้งมีกัมมันตภาพ 100
/นาทิต่อกรัม ไม้โบราณนี้ตายมานาน
แล้วกี่ปี ถ้าเวลาครึ่งชีวิตของ C-14
เท่ากับ 5600 ปี

ครูภิรมย์ มีชำนาญ

5. Rd-222 มวล 1 mg ถ้ามีเวลาครึ่ง
ชีวิต 3.8 วัน จะมีกัมมันตภาพเป็น
เท่าไร

ครูภิรมย์ มีชำนาญ

6. ถ้าเดิมมีโพโลเนียม 10^{10} นิวเคลียส
เมื่อสลายให้อนุภาคแอลฟา 561 ตัว
ต่อวินาที จงหาเวลาครึ่งชีวิตของ
ธาตุนี้ และเมื่อใดจะสลายไป 31/32
เท่าของเดิม

ครูภิรมย์ มีชำนาญ

7. ครึ่งชีวิตของ Au-196 เป็น 2.7 วัน
จำนวนของนิวเคลียสที่สลายไปเป็น
กี่เท่าของจำนวนเดิม เมื่อทิ้งธาตุนี้
ไว้ 5.4 วัน

ครูภิรมย์ มีชำนาญ

8. อัตราส่วนระหว่าง $^{14}\text{C} : ^{12}\text{C}$ ของ
วัตถุโบราณชิ้นหนึ่งเป็น 25% ของ
 $^{14}\text{C} : ^{12}\text{C}$ ในพืชมีชีวิต จงหาอายุ
ของวัตถุโบราณ ถ้าครึ่งชีวิตของ
 ^{14}C เป็น 5568 ปี